

ΙΣΤΟΡΙΑ

ΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ

30 ΜΑΪΟΥ 2012

ΕΚΦΩΝΗΣΕΙΣ

ΟΜΑΔΑ ΠΡΩΤΗ

ΘΕΜΑ Α1

Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων όρων:

- α. Φεντερασιόν
- β. Πεδινοί
- γ. Εθνικό Κόμμα (Κ. Μαυρομιχάλη).

Μονάδες 15

ΘΕΜΑ Α2

Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν γράφοντας στο τετράδιό σας τη λέξη **Σωστό** ή **Λάθος** δίπλα στο γράμμα που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

- α. Στον ελληνικό χώρο το πρόβλημα της γέγυιας ιδιοκτησίας γνώρισε τις εντάσεις που παρατηρήθηκαν και σε άλλα ευρωπαϊκά κράτη.
- β. Ο βασιλιάς Κωνσταντίνος Α' το 1915 προκάλεσε δύο φορές την παραίτηση της κυβέρνησης Βενιζέλου.
- γ. Η αστική στέγαση των προσφύγων που κατέφυγαν στην Ελλάδα μετά τη Μικρασιατική Καταστροφή (1922) συνάντησε περισσότερα εμπόδια από την αγροτική.
- δ. Ο παλαίμαχος κρητικός πολιτικός Ι. Σφακιανάκης κάλεσε τον λαό σε καθολική συμπάρασταση προς τους επαναστάτες του Θερίσου (21 Μαρτίου 1905).
- ε. Η πολιτική των νεοτουρκικών κυβερνήσεων έναντι των Ελλήνων βρισκόταν σε πλήρη συμφωνία με τις εξαγγελίες του προέδρου των ΗΠΑ Ουίλσον.

Μονάδες 10

ΘΕΜΑ Β1

Ποιες ήταν οι πολιτικές εξελίξεις στο Κρητικό Ζήτημα μετά τη συμφωνία στις Μουρνιές (2 Νοεμβρίου 1905) και έως την ανάληψη της Υπατης Αρμοστείας της Κρήτης από τον Αλέξανδρο Ζαΐμη;

Μονάδες 13

ΘΕΜΑ Β2

Ποια πλεονεκτήματα, που επέτρεπαν μια θετική οικονομική πορεία, εξασφάλισε η Ελλάδα στη διάρκεια του Μεσοπολέμου (1919-1939);

Μονάδες 12

ΟΜΑΔΑ ΔΕΥΤΕΡΗ

ΘΕΜΑ Γ1

Αξιοποιώντας τις ιστορικές σας γνώσεις και αντλώντας στοιχεία από τα κείμενα που σας δίνονται παρακάτω, να αναφερθείτε στο περιεχόμενο του Συντάγματος του 1844 σχετικά με:

- α) τα θεμελιώδη δικαιώματα των πολιτών (μονάδες 4)
- β) το δικαίωμα της ψηφοφορίας και την εκλογική διαδικασία (μονάδες 9)
- γ) την κατανομή των εξουσιών (μονάδες 12).

Μονάδες 25

ΚΕΙΜΕΝΟ Α

Ο Έκλογικός Νόμος καθιέρωνε την εκλογή των βουλευτών με πλειοψηφικό σύστημα δύο γύρων, που θα διεξαγόταν με άμεση, σχεδόν καθολική, και μυστική ψηφοφορία. Δικαίωμα ψηφού δινόταν στους πολίτες (άρρενες) ηλικίας 25 ετών συμπληρωμένων, «έχοντας προσέτι ιδιοκτησίαν τινά εντός της έπαρχίας, όπου έχουν την πολιτική διαμονήν των, ή εξασκούντας εν αυτή όποιονδήποτε επάγγελμα ή ανεξάρτητον επιτήδευμα». Έξαιρούνταν «α) Οί διατελούντες υπό ανάκρισιν επί κακούργηματι, β) Οί προσκαιρώς ή δια παντός στερηθέντες κατά συνέπειαν δικαστικής αποφάσεως του δικαιώματος του ψηφοφορείν, γ) Οί στερούμενοι της έλευθέρας διαχειρίσεως της περιουσίας των».

Ν. Διαμαντούρος, *Ιστορία του Έλληνικού Έθνους*, τ. ΙΓ': Νεώτερος Έλληνισμός από 1833 ως 1881, Αθήνα: Εκδοτική Αθηνών, 2000, σ. 112.

ΚΕΙΜΕΝΟ Β

Ο Βασιλιάς δεν ήταν μόνον ο ανώτατος άρχοντας, ο αρχηγός του κράτους αλλά και το ανώτατο και κυρίαρχο όργανο του κράτους, αποδεχόταν δηλαδή μόνον εκείνους τους περιορισμούς της εξουσίας του, που είχαν διατυπωθεί ρητώς στο Σύνταγμα.

Η μοναρχική πηγή της εξουσίας προέκυπτε και από το ίδιο το συνταγματικό κείμενο, που αναγνώριζε το πρόσωπο του Βασιλιά ως ιερό και απαραβίαστο, αλλά και από την πρόβλεψη ότι η δικαιοσύνη πηγάζει από το Βασιλιά και απονέμεται εν ονόματί του. Η μοναρχία ήταν όμως περιορισμένη μέσα στα όρια που έθετε η ίδια με το παραχωρημένο Σύνταγμα.

Το Σύνταγμα του 1844 εισήγαγε την αρχή της διάκρισης των εξουσιών. [...] Η νομοθετική πρωτοβουλία και το δικαίωμα της κυρώσεως των νόμων ανήκε στο Βασιλιά. Με το διορισμό των μελών της Γερουσίας και της διάλυσης, χωρίς περιορισμό, της Βουλής, ο Βασιλιάς συγκέντρωνε εκτεταμένες αρμοδιότητες.

Η. Μαυρομούστακου, Πολιτικοί Θεσμοί και Διοικητική Οργάνωση, στο: *Ιστορία του Νέου Ελληνισμού, 1770-2000*, 4^{ος} τόμος: *Το Ελληνικό Κράτος, 1833-1871. Η Εθνική Εστία και ο Ελληνισμός της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας*, Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα, 2003, σ. 43.

ΚΕΙΜΕΝΟ Γ

Περί συντάξεως της Πολιτείας

Άρθρον 15. Η νομοθετική εξουσία ενεργείται συνάμα υπό του Βασιλέως, της Βουλής και της Γερουσίας.

Άρθρον 20. Η εκτελεστική εξουσία ανήκει εις τον Βασιλέα, ενεργείται δε διά των παρ' αυτού διοριζομένων υπευθύνων Υπουργών.

Άρθρον 21. Η δικαστική εξουσία ενεργείται διά των δικαστηρίων, αι δε δικαστικά αποφάσεις εκτελούνται εν ονόματι του Βασιλέως.

Περί της Βουλής

Άρθρον 59. Η Βουλή σύγκεται εκ Βουλευτών, εκλεγομένων των έχοντων δικαίωμα προς τούτο πολιτών, κατά τον περί εκλογής Νόμον.

Α. Σβώλος, *Τα Ελληνικά Σύνταγματα*, σσ. 153, 155, 161 (Στο: *Αξιολόγηση των μαθητών στο μάθημα: «Θέματα Νεοελληνικής Ιστορίας»*, τεύχος 1^ο, Αθήνα: ΥΠ.Ε.Π.Θ. – Κ.Ε.Ε., 1999, σ. 197).

ΘΕΜΑ Δ1

Αξιοποιώντας τις ιστορικές σας γνώσεις και αντλώντας στοιχεία από το κείμενο και τον πίνακα που σας δίνονται παρακάτω, να εξηγήσετε για ποιους λόγους η ΕΑΠ, κατά την αποκατάσταση των προσφύγων, έδωσε το βάρος στη γεωργία και προτεραιότητα στην εγκατάσταση των προσφύγων στη Μακεδονία και τη Δυτική Θράκη.

Μονάδες 25

ΚΕΙΜΕΝΟ

[...] Σε καμία χώρα δεν μπορούσε να αποκλειστεί η πιθανότητα εσωτερικών ταραχών. Οι πρόσφυγες διεκδικούσαν όλο και περισσότερα, ιδιαίτερα εκείνοι που ζούσαν στις πόλεις και ήταν σε θέση να κάνουν την οργή τους αισθητή διαδηλώνοντας στους δρόμους. Η όλη προσπάθεια εγκατάστασης των προσφύγων στην Ελλάδα έχει πολλές φορές κατηγορηθεί για «προκατάληψη υπέρ των αγροτών» και για το γεγονός ότι σε μία επταετία εντατικής λειτουργίας [της ΕΑΠ] διατέθηκαν μόνο δύο εκατομμύρια στρεβλίνες για τα

στεγαστικά προγράμματα των πόλεων, ενώ για τα προγράμματα της υπαίθρου διατέθηκαν 10,5 εκατομμύρια.

Είναι αλήθεια ότι υπήρχαν κοινωνικοί, πολιτικοί και στρατηγικοί λόγοι για την εγκατάσταση των προσφύγων κυρίως στα εδάφη της βόρειας Ελλάδας. Οι πόλεις και οι κωμοπόλεις ήταν ήδη υπερπλήρεις, ανθυγιεινές και κινδύνευαν να μετατραπούν σε εστίες πολιτικής και κοινωνικής αναταραχής. Δεν υπήρχε απλός τρόπος να βρεθεί εργασία για τους πρόσφυγες των αστικών κέντρων χωρίς να δημιουργηθεί δυσφορία στον υπάρχοντα πληθυσμό. Οι αγροτικές περιοχές στο βορρά, αντίθετα, ήταν σχετικά έρημες ακόμα και πριν την έξοδο των μουσουλμάνων. Μετά την έξοδο, η κυβέρνηση συνειδητοποίησε τη στρατηγική ανάγκη να εποίκισει το συντομότερο αυτά τα εδάφη με αγρότες που [...] αποτελούσαν πολύτιμο προμαχώνα στις τυχόν βλέψεις των Σλάβων για την βόρεια Ελλάδα. Όσο πιο γρήγορα πήγαιναν να εγκατασταθούν στα εδάφη της ελληνικής Μακεδονίας τόσο το καλύτερο.

Br. Clark, *Δνο φορές ξένος: Οι μαζικές απελάσεις που διαμόρφωσαν τη σύγχρονη Ελλάδα και Τουρκία*, μετ. Β. Ποταμιάνου, Αθήνα: Ποταμός, 2007, σ. 243

ΠΙΝΑΚΑΣ

Κατανομή των προσφύγων κατά γεωγραφικό διαμέρισμα (1928)

ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑ	ΑΡΙΘΜΟΣ	ΠΟΣΟΣΤΟ
Μακεδονία	638253	52.2%
Στερεά Ελλάδα	306193	25.1%
Δυτ. Θράκη	107607	8.8%
Νησιά Ανατ. Αιγαίου	56613	4.6%
Θεσσαλία	34659	2.8%
Κρήτη	33900	2.8%
Πελοπόννησος	28362	2.3%
Ήπειρος	8179	0.7%
Κυκλάδες	4782	0.4%
Ιόνια Νησιά	3301	0.3%
ΣΥΝΟΛΟ	1221849	100%

Θέματα Νεοελληνικής Ιστορίας, Γ' Τάξη Γενικού Λυκείου (Θεωρητική Κατεύθυνση), Αθήνα: ΟΕΔΒ, 2010, σ. 155.